

NACIONALINIŲ JAUNIMO ORGANIZACIJŲ TERITORINIO IŠSIDĖSTYMO LIETUVOS SAVIVALDYBĖSE APŽVALGA

Jaunų žmonių galimybės realizuojamos dalyvaujant visuomeninių organizacijų veikloje. Jaunimo organizacija Lietuvoje yra įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės ir (ar) į kurią įeina ne mažiau kaip 2/3 asociacijų, kurių kiekvienos ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės.

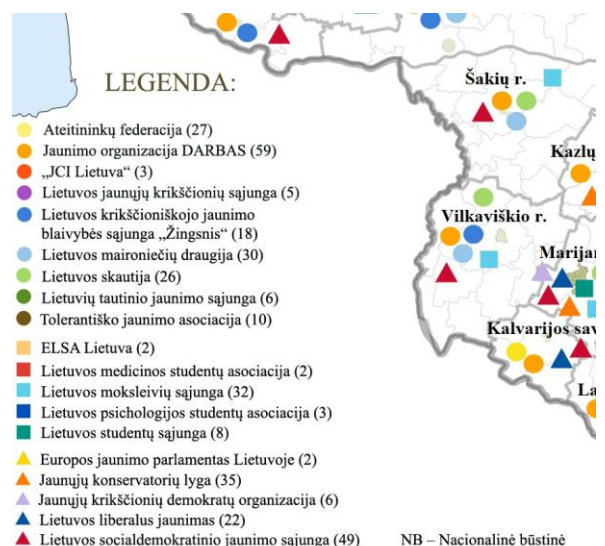

1 pav. Nacionalinių jaunimo organizacijų tipai

Skirtingi jaunimo organizacijų tikslai sąlygoja didelę jų įvairovę – galima išskirti kultūrinės, politinės, pilietinės, socialinės, studentiškos, savanoriškos veiklos, jaunimo užimtumo, neformalaus ugdymo, laisvalaikio ir kitas organizacijas, tačiau visas jas vienija aktyvus jaunų žmonių dalyvavimas visuomeniniame gyvenime, jų sąmoningumo, pilietiškumo, savirealizacijos ir nuolatinio tobulėjimo siekis.

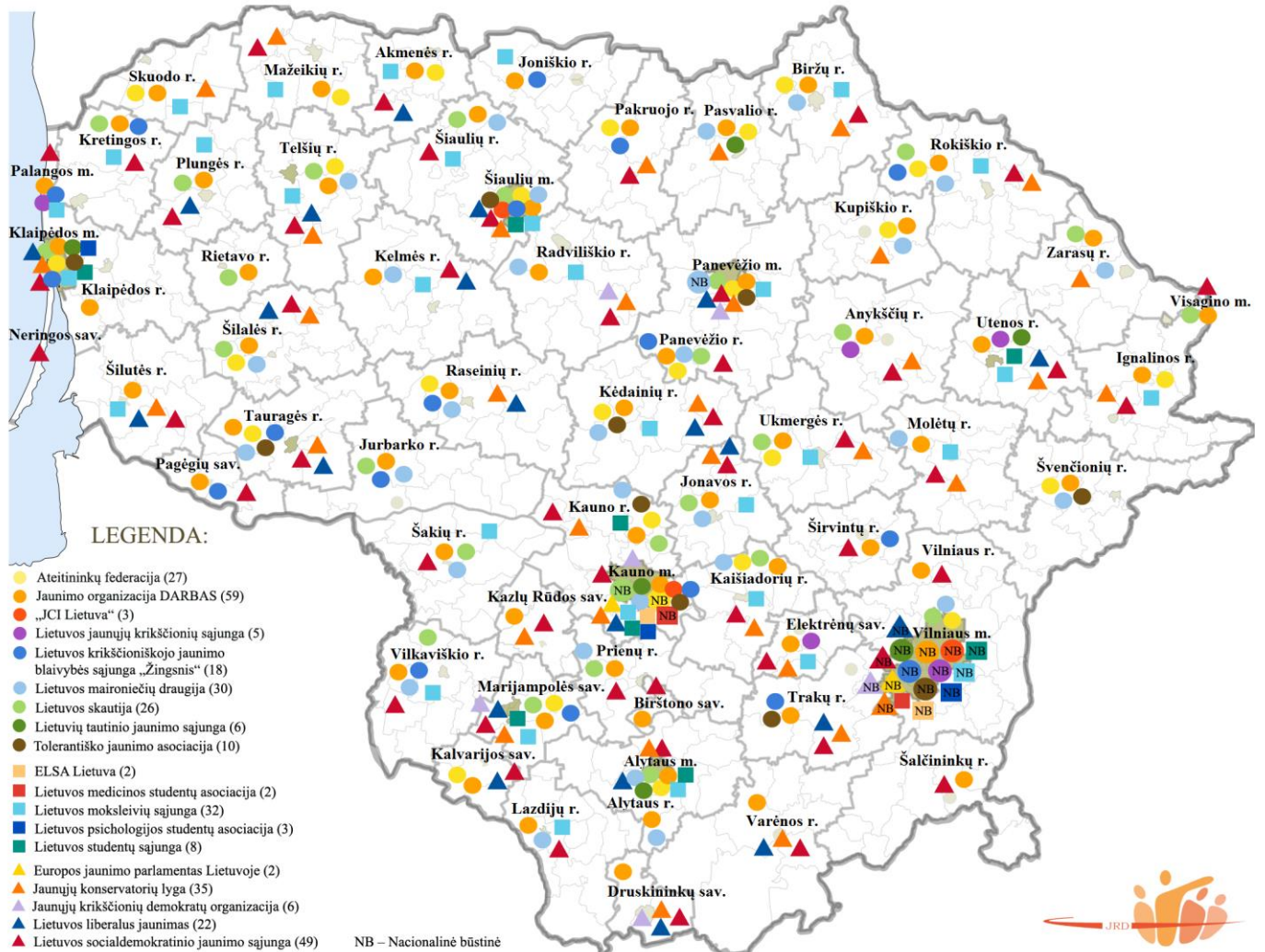
Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos finansuojamų (išskyrus Lietuvos moksleivių sąjungą) nacionalinių jaunimo organizacijų veikla savivaldybėse yra pavaizduota žemėlapyje (žr. 3 pav.).

2016 m. nacionalinių jaunimo organizacijų žemėlapyje jaunimo organizacijos pagal veiklos tipą suskirstytos į tris blokus (žr. 2 pav.): **pirmąjį**, žymimą apskritimo formos simboliu, sudaro socialinės, jaunimo užimtumo ir ugdomosios jaunimo organizacijos; **antrąjį**, žymimą kvadrato formos simboliu, sudaro atstovaujamosios organizacijos; ir **trečiąjį**, žymimą trikampio formos simboliu, sudaro politinės jaunimo organizacijos.

2 pav. Nacionalinių jaunimo organizacijų žymėjimas žemėlapyje pagal veiklos tipą

**NACIONALINIŲ JAUNIMO ORGANIZACIJŲ VEIKLA SAVIVALDYBĖSE
2016 M.**

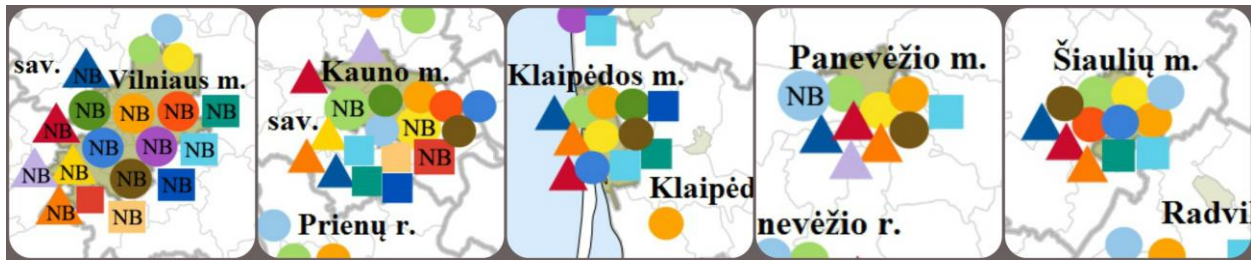

3 pav. Nacionalinių jaunimo organizacijų veiklos savivaldybėse žemėlapis

Kiekviena iš šių organizacijų arba turi nacionalinį biurą ir ne mažiau kaip 4 struktūrinius padalinius 4 skirtingose šalies savivaldybėse, arba jungia ne mažiau kaip 5 juridinius asmenis 2 skirtingose savivaldybėse, arba turi ne mažiau kaip 2 struktūrinius padalinius 2 skirtingose savivaldybėse ir yra tarptautinės organizacijos narė*.

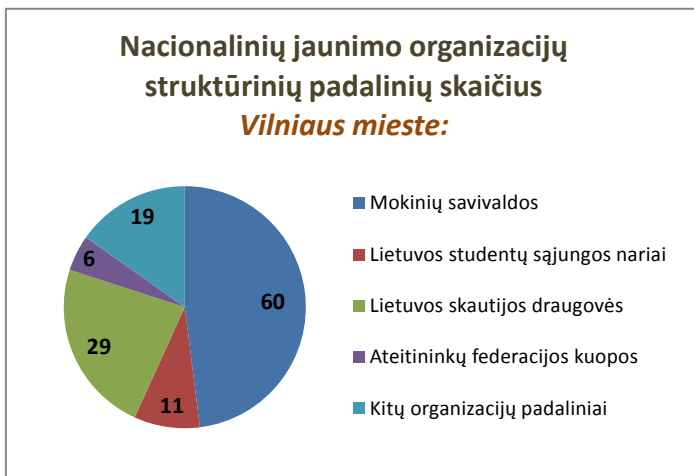
* Remiantis Jaunimo organizacijų stiprinimo programų finansavimo 2015–2016 metais konkurso nuostatais

Tuo pačiu reikėtų pabrėžti, kad jų struktūrinių vienetų savivaldybėse dydis ir veikimo principas yra labai nevienodas: vienos organizacijos turi labai aiškiai apibrėžtus struktūrinius padalinius, skyrius, filialus, kitos veikia neformalių vaikų ir jaunimo ugdymo būrelių principu, todėl jų skaičiai ne visada atspindi realią situaciją, kiek jaunų žmonių dalyvauja vienos ar kitos organizacijos veikloje kiekvienoje savivaldybėje. Dėl šio faktoriaus šios apžvalgos tikslas yra ne tiek lyginti organizacijų struktūrinių padalinių skaičius savivaldybėse (jie yra orientaciniai), kiek įvertinti nacionalinių jaunimo organizacijų geografinį paplitimą Lietuvoje, t. y. kokios galimybės kiekvienoje šalies savivaldybėje yra sudaromos jaunam žmogui veikti visuomeninių jaunimo organizacijų veikloje.

4 pav. Nacionalinių jaunimo organizacijų koncentracija didžiųjų Lietuvos miestų savivaldybėse

Kaip matyti (žr. 4 pav.), didžiausia nacionalinių jaunimo organizacijų padalinių koncentracija yra didžiųjų Lietuvos miestų savivaldybėse – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, Šiauliuose. Iš 19 žemėlapyje nurodytų jaunimo organizacijų 15 iš jų savo nacionalines būstines yra įkūrę Vilniuje, 3 – Kaune (Lietuvos skautija, Lietuvos medicinos studentų asociacija, Ateitininkų federacija) ir 1 – Panevėžyje (Lietuvos maironiečių draugija).

5 pav. Nacionalinių jaunimo organizacijų struktūrinių padalinių skaičius Vilniaus miesto savivaldybėje, N=19

Visos 19 nacionalinių jaunimo organizacijų turi savo padalinių Vilniuje. Iš viso Vilniaus mieste veikia virš 120 šių jaunimo organizacijų padalinių: 60 Lietuvos moksleivių sąjungos vienijamų mokinių savivaldų, 29 Lietuvos skautijos draugovės, 11 Lietuvos studentų sąjungos narių, 6 Ateitininkų federacijos kuopos ir kt. (žr. 5 pav.).

6 pav. iliustruotas nacionalinių jaunimo organizacijų pasiskirstymas pagal turimų padalinių skaičių Kauno mieste – be 66 jame veikiančių vienijamų mokinių savivaldų,

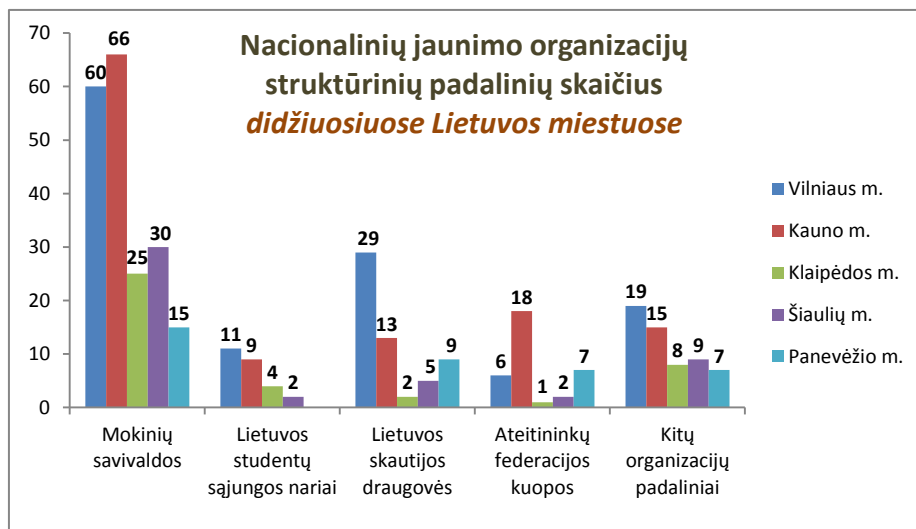
daugiausiai struktūrinių vienetų turi Ateitininkų federacija (18), Lietuvos skautija (13), Lietuvos studentų sąjunga (9). Iš 19 nacionalinių jaunimo organizacijų tik Lietuvos jaunųjų krikščionių sąjunga neturi savo skyriaus šiame mieste. 1,5 metų laikotarpiu (nuo 2015 m. II ketvirčio) pirmąjį savo padalinį Kaune įkūrė Lietuvos krikščioniškojo jaunimo blaivybės sąjunga „Žingsnis“.

Klaipėdos mieste (žr. 7 pav.) nacionalinių jaunimo organizacijų ir jų struktūrinių vienetų ženkliai mažiau: po 1 padalinį šiame mieste turi 9 iš 12 organizacijų, daugiau kaip 1 padalinį – 25 Lietuvos moksleivių sąjungos vienijamos mokinių savivaldos, Lietuvos studentų sąjunga, kuriai priklauso 4 Klaipėdos aukštosios mokyklos, ir 2 Lietuvos skautijos draugovės. Šiuo metu savo skyriuje narių neturi „JCI Klaipėda“.

Šiaulių mieste nacionalinių jaunimo organizacijų padalinių skaičius yra kiek didesnis nei uostamiestyje: 12 organizacijų turi apie 50 struktūrinių padalinių, iš jų Lietuvos moksleivių sąjunga – 30 mokinių savivaldų, Lietuvos skautija – 5 draugoves, Ateitininkų federacija – 2 kuopas.

6 pav. Nacionalinių jaunimo organizacijų struktūrinių padalinių skaičius Kauno miesto savivaldybėje, N=18

7 pav. Nacionalinių jaunimo organizacijų struktūrinių padalinių skaičius didžiuosiuose šalies miestuose, N=18

Po du padalinius taip pat turi Lietuvos studentų sąjunga ir Lietuvos krikščioniškojo jaunimo blaivybės sąjunga „Žingsnis“. Lyginant su 2015 m. situacija, šiuo metu savo skyrių Šiauliuose yra įšaldžiusi Lietuvos tautinio jaunimo sąjunga.

Panevėžio mieste savo veiklą vykdo 10 organizacijų, iš kurių pagal struktūrinių vienetų skaičių aktyviausios Lietuvos moksleivių sąjunga (15 mokinių savivaldų),

Lietuvos maironiečių draugija (nacionalinė būstinė šiame mieste), Lietuvos skautija (9 draugovės) ir Ateitininkų federacija (7 kuopos).

Nacionalinių jaunimo organizacijų įvairovė pastebima Alytaus miesto ir Marijampolės savivaldybėse (10) – jose aktyviai veikia moksleiviai, skautai ir ateitininkai.

Aktyviausiai visos Lietuvos mastu veikia politinės, jaunimo užimtumo ir ugdomosios jaunimo organizacijos. Beveik visose savivaldybėse, išskyrus Neringos sav., savo veiklą vykdo jaunimo organizacija DARBAS, 49 savivaldybėse savo padalinius turi Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga, 35-iose – Jaunųjų konservatorių lyga, 22-ose – Lietuvos liberalus jaunimas.

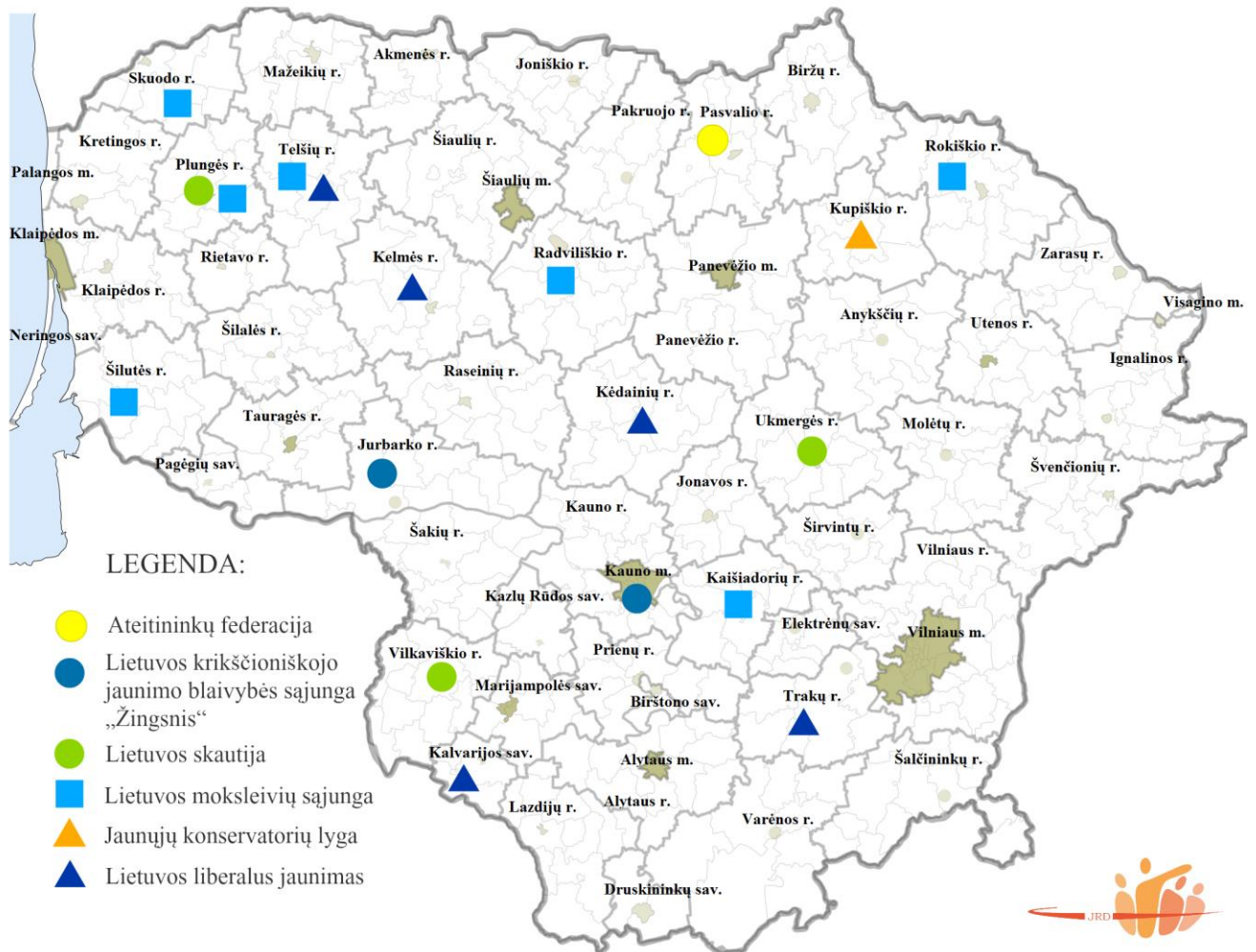
8 pav. Nacionalinių jaunimo organizacijų teritorinis išsidėstymas Lietuvos savivaldybėse, N=19

Tarp ugdomųjų organizacijų didžiausius padalinių tinklus savivaldybėse turi Lietuvos skautija (115 draugovių 26 savivaldybėse) ir Ateitininkų federacija (88 kuopos 27 savivaldybėse). Net 30 savivaldybių veikia Lietuvos maironiečių draugija, 18-oje – Lietuvos krikščioniškojo jaunimo blaivybės sąjunga „Žingsnis“.

Daugiau nei pusėje šalies savivaldybių mokinių interesams atstovauja Lietuvos moksleivių sąjunga (403 mokinių savivaldos 32 savivaldybėse), 8-iose veikia Lietuvos studentų sąjungos nariai.

Remiantis Jaunimo organizacijų stiprinimo programų finansavimo 2015–2016 m. konkursui 2015 m. pradžioje teiktų paraiškų duomenimis ir 2016 m. antroje pusėje atnaujinta informacija, galima teigti, kad per pastaruosius pusantrų metų dauguma nacionalinių jaunimo organizacijų augo ir stiprėjo.

NACIONALINIŲ JAUNIMO ORGANIZACIJŲ PLĖTRA NAUJOSE SAVIVALDYBĖSE
2016 M.

9 pav. Nacionalinių jaunimo organizacijų plėtra naujose savivaldybėse

Didžiausią plėtrą į naujas savivaldybes vykdė **Lietuvos moksleivių sąjunga** (iš viso **59 nauji padaliniai**) – sutelktos mokinių savivaldos Kaišiadorių (6), Plungės (5), Radviliškio (11), Rokiškio (11), Skuodo (9), Šilutės (13), Telšių (4) rajonų savivaldybėse (žr. 9 pav.).

5 nauji Lietuvos liberalaus jaunimo skyriai įsikūrė Kalvarijos, Kėdainių, Kelmės, Telšių ir Trakų rajonų savivaldybėse.

Lietuvos skautija savo veiklą ėmė vykdyti Plungės, Ukmergės, Vilkaviškio rajonuose, **Ateitininkų federacija** – Pasvalio rajone, **Lietuvos krikščioniškojo jaunimo blaivybės sąjunga „Žingsnis“** – Jurbarko rajono savivaldybėje ir Kauno mieste, **Jaunųjų konservatorių lyga** – Kupiškio rajone.

Apžvelgus didmiesčių situaciją, aiškiai pastebima tendencija, kad kai kurios aplink didžiuosius miestus esančios rajonų savivaldybės dėl periferinio statuso nukenčia – jų teritorijoje veikia tik po pora nacionalinių jaunimo organizacijų padalinių.

Po vieną jų teritorijoje veikiančią nacionalinę jaunimo organizaciją turi Neringos ir Klaipėdos rajono savivaldybės: Neringoje savo veiklą vykdo Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga, Klaipėdos rajone – jaunimo organizacija DARBAS. Tiesa, alternatyvą Neringos jaunimui gali pasiūlyti aktyviai veikianti asociacija „Neringos jaunimo apskritis stalas“, vienijanti apie 100 fizinių narių. Klaipėdos rajone taip pat įregistruota veikianti Klaipėdos rajono visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritis stalas“.

Panaši padėtis aplink Vilnių ir Alytų esančiuose rajonuose: Vilniaus, Šalčininkų rajonų ir Birštono savivaldybėse jaunimas gali išitraukti į jaunimo organizacijos DARBAS (toliau – DARBAS) ir Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos (toliau – LSDJS) veiklą; Alytaus rajone savo struktūrinius padalinius turi DARBAS ir Lietuvos maironėčių draugija. Birštono ir Prienų rajono savivaldybėse savo veiklą nutraukė Lietuvos liberalaus jaunimo (toliau – LLJ) Birštono-Prienų skyrius. Rietavo rajone, likvidavus Žemaitijos kolegiją, Lietuvos studentų sąjunga neteko 1 savivaldos (kolegijos studentų atstovybė nuo rugsėjo mėn. oficialiai prijungta prie Klaipėdos valstybinės kolegijos) – šiame rajone jauni žmonės gali prisijungti prie DARBAS ir Lietuvos skautijos veiklos.

Kitos 5 savivaldybės, kuriose veikia po 3 nacionalines jaunimo organizacijas, yra šios:

- Širvintų rajono ir Pagėgių savivaldybėse veikia DARBAS, LSDJS ir Lietuvos krikščioniškojo jaunimo blaivybės sąjunga „Žingsnis“ (toliau – „Žingsnis“);
- Visagino savivaldybėje po 1 padalinį turi DARBAS, LSDJS ir Lietuvos skautija;
- Kazlų Rūdos savivaldybėje jaunuoliai gali dalyvauti DARBAS, LSDJS ir Jaunųjų konservatorių lygos (toliau – JKL) veikloje;
- Joniškio rajone aktyviai veikia moksleiviai (9 mokinių savivaldos), „Žingsnis“ (4 padaliniai) ir DARBAS (2 skyriai).

Po 4 nacionalines jaunimo organizacijas turi šios 9 savivaldybės:

- Kupiškio rajone savo veiklą vykdo DARBAS, Lietuvos maironėčių draugija, Ateitininkų federacija (2 kuopos) ir JKL (naujai įkurtas skyrius);
- Zarasų rajone po 1 struktūrinį padalinį turi DARBAS, JKL, Lietuvos skautija ir Lietuvos maironėčių draugija;
- Skuodo rajone veikia Lietuvos moksleivių sąjunga (9 mokinių savivaldos), Ateitininkų federacija (5 kuopos), JKL ir DARBAS;

- Jurbarko ir Švenčionių rajonų savivaldybėse savo veiklą vykdo panašaus tipo – socialinės, jaunimo užimtumo ir ugdomosios – jaunimo organizacijos: Jurbarko rajone jauni žmonės gali prisijungti prie DARBAS, „Žingsnis“, Lietuvos maironiečių draugijos ir Lietuvos skautijos (7 draugovės) veiklos, Švenčionių rajone – Ateitininkų federacijos (3 kuopos), DARBAS, Lietuvos maironiečių draugijos ir Tolerantiško jaunimo asociacijos veiklos;
- Kalvarijos savivaldybėje jaunimas galėtų tapti DARBAS, LSDJS, Ateitininkų federacijos ir LLJ nariais;
- Lazdijų rajone veikia DARBAS, LSDJS, Lietuvos maironiečių draugija ir Lietuvos moksleivių sąjungos nariai (6 mokinių savivaldos);
- Prienų rajone veikia Lietuvos skautija (5 draugovės), Lietuvos maironiečių draugija, DARBAS ir LSDJS;
- Varėnos rajono savivaldybėje be jaunimo organizacijos DARBAS veikia išskirtinai politinės ideologijos asociacijos JKL, LSDJS ir LLJ.

Pietinėje Lietuvos dalyje šalia Varėnos rajono esančios Druskininkų savivaldybės situacija panaši: čia savo veiklą vykdo dauguma politinės krypties nacionalinių jaunimo organizacijų (JKL, LLJ, LSDJS, Jaunųjų krikščionių demokratų organizacija) ir DARBAS.

Palyginus su didmiesčius nacionalinių jaunimo organizacijų skaičiumi besivejančiomis Alytaus miesto ir Marijampolės savivaldybėmis, perpus mažiau įvairovės, renkantis jaunimo organizacijų veiklas, turi daugiau kaip ketvirtadalyje šalies savivaldybių (Akmenės r., Anykščių r., Druskininkų, Elektrėnų, Ignalinos r., Kelmės, Kretingos r., Mažeikių r., Molėtų r., Palangos m., Pakruojo r., Pasvalio r., Plungės, Šakių, Šiaulių r. ir Šilutės r.) gyvenantys jauni žmonės.

Negalima teigti, kad vien tik nuo nacionalinių organizacijų padalinių skaičiaus priklauso jaunų žmonių galimybės įsitraukti į jaunimo organizacijų veiklą vietos lygmeniu. Tikėtina, kad yra jaunimo organizacijų, veikiančių tik vietos lygmeniu, kurios taip pat skatina jaunuolius dalyvauti jų veiklose.